

LIETUVOS BANKAS
EUROSYSTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Kredito unijų rinkos veiklos apžvalga

2020 m.

Kredito unijų rinkos veiklos apžvalga
Serija „Finansų rinkos dalyvių veikla“
2020 m.

ISSN 2538-855X (online)

Apžvalgą parengė
Finansų rinkos priežiūros tarnybos
Bankų ir draudimo įmonių priežiūros departamento
Bankų priežiūros skyrius

Pasiteirauti:

info@lb.lt

Nemokama informacijos linija

+370 800 50 500

© Lietuvos bankas, 2020
Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius
www.lb.lt

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

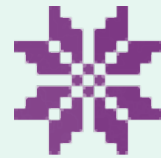
KREDITO UNIJŲ RINKA 2020 M.

Lietuvos centrinė kredito unija (LCKU)

LCKU grupės turtas 566,0 mln. Eur

Vienija
45 kredito unijas

Jungtinė centrinė kredito unija (JCKU)

JCKU grupės turtas 225,5 mln. Eur

Vienija
11 kredito unijų

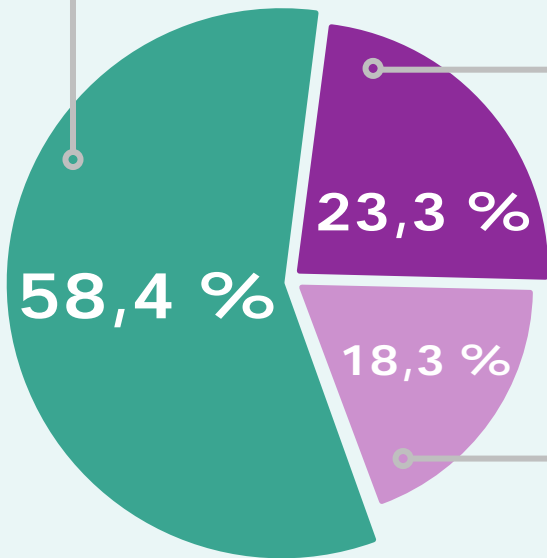

Persitvarkančios į specializuotą banką

LTL kredito unija
Kredito unija „Saulėgraža“
Kredito unija „Taupa“
Rato kredito unija

Bendras keturių kredito unijų turtas 177,1 mln. Eur

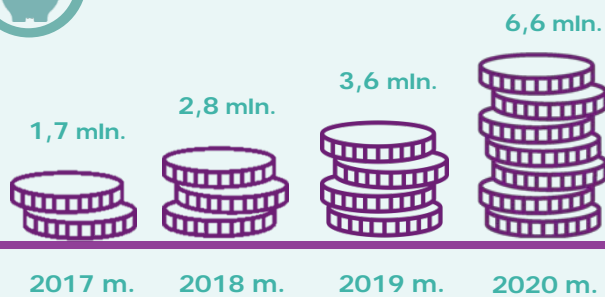
Iš viso
4 kredito unijos

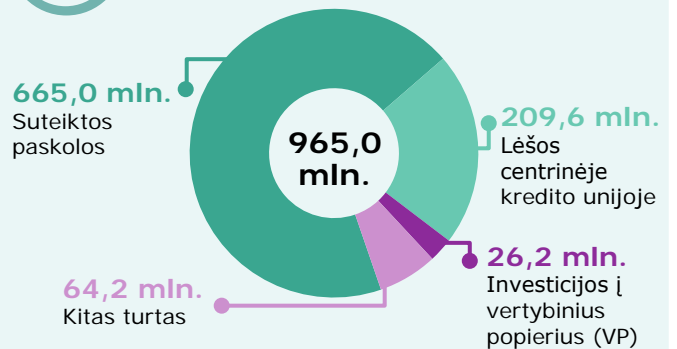
KREDITO UNIJŲ SEKTORIUS* 2020 M.

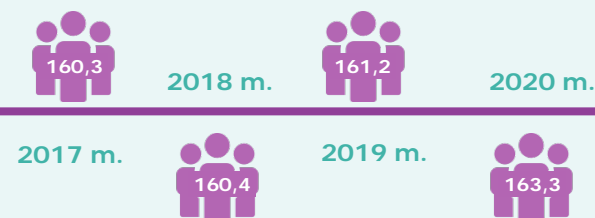
Pelnas, Eur

Turtas, Eur

Nariai, tūkst.

Indėlių portfelis

843,8 mln. Eur

Pajinis kapitalas

56,5 mln. Eur

* Kredito unijų sektoriaus finansiniai rodikliai skaičiuojami naudojant 60 kredito unijų duomenis, neįtraukiant centrinių kredito unijų.

2020 m. kredito unijų sektoriaus rezultatai atspindėjo Lietuvos banko atliktos reformos svarbą ir reikšmę – net ir pandemijos sąlygomis sektorius buvo pelningas, sparčiai augo kredito unijų turtas ir pajinis kapitalas. Turto augimui įtakos turėjo gerokai išaugę neterminuotieji ir terminuotieji indėliai. Paskolų augimo tempai buvo šiek tiek lėtesni nei praėjusiais metais, o augusios grynosios palūkanų pajamos turėjo didžiausią teigiamą įtaką sektoriaus veiklos rezultatui. 2020 m. kredito unijų sektoriaus veiklos rezultatas – 6,6 mln. Eur neaudituoto pelno, t. y. 3 mln. Eur daugiau nei 2019 m. Vyraujančio neapibrėžtumo sąlygomis vienas aktualiausių klausimų ir toliau yra tinkamas COVID-19 įtakos paskolų kokybei įvertinimas ir uždirbto pelno skyrimas kapitalui stiprinti.

Kredito unijų sektoriuje veikė trys kredito unijų grupės – Lietuvos centrinės kredito unijos (LCKU) grupė, vienijusi 45 kredito unijas, Jungtinės centrinės kredito unijos (JCKU) grupė, vienijusi 11 kredito unijų, ir 4 persitvarkančios į specializuotus bankus kredito unijos. 2020 m. kredito unijų rinkos turtas padidėjo 22,9 proc. ir, pateiktų neaudituotų 2021 m. sausio 1 d. ataskaitų duomenimis, sudarė 968,6 mln. Eur. Per 2020 m. didesnių pokyčių neįvyko. Kaip matyti iš 1 pav., didžiausią kredito unijų rinkos dalį (58,4 %), kaip ir anksčiau, sudarė LCKU grupės turtas.

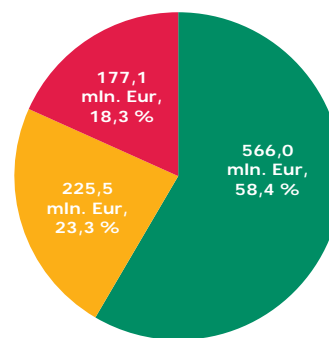
Kredito unijų pateiktais duomenimis, ketvirtąjį ketvirtį visos kredito unijos vykdė veiklos riziką ribojančius reikalavimus.

Centrinės kredito unijos. 2020 m. pabaigoje Lietuvoje veikė dvi centrinės kredito unijos (CKU), kurios ne tik teikia finansines paslaugas, bet ir privalo palaikyti savo narių kredito

unijų likvidumą, užtikrinti jų mokumą, stebėti ir tikrinti jų prisiimamą riziką. Taip pat CKU turi užtikrinti CKU grupės riziką ribojančių reikalavimų vykdymą. Trečius metus po reformos veikiančiame kredito unijų sektoriuje CKU toliau stiprino savo narių kredito unijų priežiūrą, daliai jų teikė buhalterinės apskaitos ar vidaus audito paslaugas, organizavo narių kredito unijų darbuotojų mokymus, inspektavo savo nares. Per 2020 m. LCKU, pasinaudodama Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatyme (toliau – CKU įstatymas) numatyta teise, po atliktų patikrinimų penkioms savo kredito unijoms narėms pritaikė poveikio priemones.

Bendras abiejų CKU grupių turtas, kurio didžioji dalis (71,5 %) buvo LCKU grupės turtas, 2020 m. pabaigoje sudarė 791,5 mln. Eur. Per metus CKU grupių turtas padidėjo net 155,2 mln. Eur (24,4 %), o tai yra didžiausias augimas nuo esamos kredito unijų rinkos struktūros susikūrimo 2018 m. pradžioje. Turto augimą lėmė rekordine apimtimi, 136,7 mln. Eur (iki 694,9 mln. Eur), padidėję indėliai, kurie, kaip ir ankstesniais laikotarpiais, buvo pagrindinis CKU grupių finansavimosi šaltinis. Nagrinėjamu laikotarpiu paskolų portfelis padidėjo 87,4 mln. (18 %) – iki 573,9 mln. Eur, o daugiausia paskolų suteikta kredito unijų nariams. Sparčiai per praėjusius metus augęs paskolų portfelis tebėra didžiausia CKU grupių turto struktūros dalis (72,5 %). Taip pat pritraukti nauji ištekliai buvo nukreipti į sąskaitas Lietuvos banke ar kredito įstaigose. Lėšos, laikomos Lietuvos banke, išaugo daugiau kaip du kartus – 42,5 mln., iki 75,2 mln. Eur. Dar 14,2 mln.

1 pav. Lietuvos kredito unijų rinkos struktūra pagal turtą (2021 m. sausio 1 d.)

■ LCKU grupė
 ■ JCKU grupė
 ■ Persitvarkančios į bankus kredito unijos

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Apie kredito unijų sektoriaus reformą

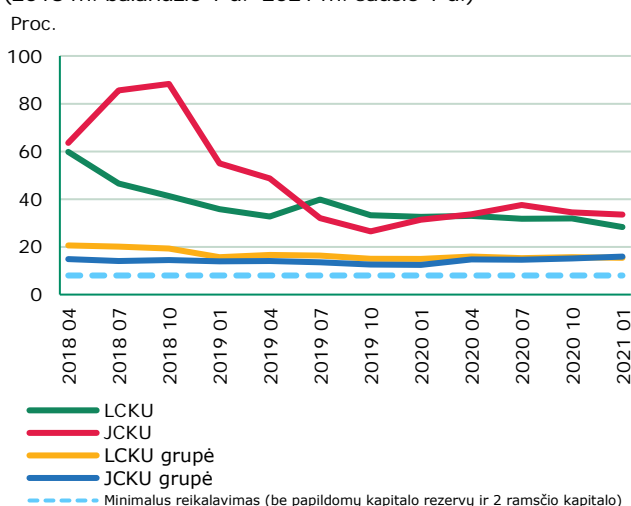
Lietuvos banko inicijuota kredito unijų sektoriaus reforma buvo vykdoma nuo 2016 iki 2018 m. Jos reikėjo, kadangi kredito unijų veikla nebeatitiko kooperatinio veiklos modelio, trūko tvaraus kapitalo, sektorius nebuvo pelningas. Dėl netinkamai įvertintos rizikos ar turto iššvaistymo 2013–2018 m. veiklą priverstinai baigė 13 kredito unijų. Po reformos sustiprėjęs kredito unijų sektorius jau trečius metus iš eilės veikia pelningai ir tvariai didina veiklos apimtį. Kredito unijos, pasirinkusios narystę vienoje iš centrinių kredito unijų, dirbdamos kartu su partneriais dalijasi bendra veiklos vizija, atsakomybe ir kuria nariams priimtina bendros veiklos modelį. Kredito unijos, nusprendusios tapti specializuotu banku, turi tam pasirengti iki 2023 m.

Eur buvo laikoma kaip lėšos kredito įstaigose ar gryniesiems pinigai. Investicijų į skolos vertybinius popierius (SVP) portfelis per nagrinėjamą laikotarpį padidėjo beveik ketvirtadaliu (24 %) – iki 108,2 mln. Eur, tačiau jo dalis turte per metus nepakito – kaip ir praėjusiais metais, sudarė 13,7 proc. CKU grupių turto.

LCKU ir JCKU grupių įsipareigojimai 2020 m. pabaigoje sudarė 726,9 mln. ir buvo 144,7 mln. Eur (24,8 %) didesni nei praeitais metais. Kredito unijų narių indėlių dalis metų pabaigoje sudarė 95,6 proc. visų CKU grupių įsipareigojimų, o nariams suteiktų paskolų ir narių indėlių santykis siekė 82,6 proc. Viena CKU turėjo įsipareigojimų centriniams bankams, nes dalyvavo Europos Centrinio Banko (ECB) paskelbtose refinansavimo operacijose, kurių metu pasiskolino 6 mln. Eur (0,8 % visų CKU grupių įsipareigojimų). CKU grupių nuosavybė 2020 m. pabaigoje buvo 64,6 mln. Eur.

Abi CKU grupės 2020 m. užbaigė pelningai. Iš viso 2020 m. CKU grupės uždirbo 4,4 mln. Eur neauditoto grynojo pelno, t. y. 2,2 mln. Eur daugiau nei prieš metus. Vertinant CKU grupių pelningumą, neigiamą koronaviruso pandemijos įtaką CKU grupės labiausiai pajuto per padidėjusias paskolų vertės sumažėjimo išlaidas. Tačiau augęs kreditavimas lėmė didėjusias grynąsias palūkanų pajamas, o tai palankiai veikė CKU grupių veiklos rezultata.

2 pav. CKU kapitalo pakankamumo rodikliai (2018 m. balandžio 1 d.–2021 m. sausio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

1 lentelė. CKU kapitalo pakankamumo rodikliai (procentais)

Rodikliai	2020 m. III ketv.	2020 m. IV ketv.	Normatyvas
	reikšmė		
LCKU	31,91	28,3	13,2
JCKU	34,45	33,49	14,8
Bendras	32,29	29,02	–
LCKU grupė	15,72	15,45	11,8
JCKU grupė	15,08	15,92	12,2
Bendras	15,53	15,58	–

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Bendras CKU grupių kapitalo pakankamumo rodiklis 2020 m. pabaigoje, palyginti su 2019 m., padidėjo, o abi CKU grupės vykdė joms nustatytus kapitalo pakankamumo reikalavimus, nurodytus 1 lentelėje. Rodiklio reikšmė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 15,6 proc. Per metus ji padidėjo 1,4 proc. p. Kapitalo bazę CKU grupės didino įtraukdamos į ją 2019 m. veiklos pelną bei kredito unijų narių pajiniais įnašais, o viena CKU pritraukė išorinį kapitalą subordinuotųjų paskolų forma. Vis dėlto ankstesniais laikotarpiais minėta augančio kapitalo poreikio kredito rizikai padengti tendencija CKU grupėse išliko.

Atlikus priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą, 2020 m. gruodžio mėn. LCKU grupei nustatytas 11,8 proc. bendro kapitalo pakankamumo reikalavimas, pakeitęs iki tol galiojusį 12,5 proc. reikalavimą. Nustatyti kapitalo reikalavimai (žr. 1 lentelę) galios iki to laiko, kol Lietuvos bankas, atlikęs priežiūrinį tikrinimą ir vertinimą, priims naujus priežiūros sprendimus. Paminėtina, kad, reaguojant į koronaviruso protrūkį, ECB ir Lietuvos bankas leido savo tiesiogiai priežiūrimoms institucijoms laikinai nesilaikyti sudėtinio kapitalo rezervo reikalavimo. CKU grupių atveju pastarąjį sudaro kapitalo apsaugos (2,5 %) ir anticiklinio kapitalo (0,0 %) rezervai.

2020 m. CKU grupių likvidumo lygis buvo aukštas, jį lėmė sukauptas likvidusis turtas (gryniesiems pinigai, Lietuvos banke laikomos lėšos ir ES šalių vyriausybės vertybiniai popieriai) – jis daugiau kaip tris kartus viršijo visą netenkamų pinigų srautą. Tvirtą CKU grupių likvidumo padėtį užtikrino stabilūs pagrindiniai CKU grupių

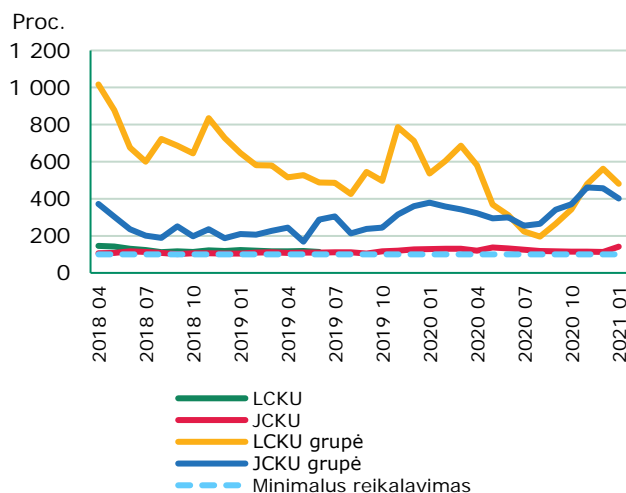
finansavimosi šaltiniai – kredito unijose laikomi jų narių indėliai 2020 m. toliau augo. Pagrindinio CKU grupių likvidumo rodiklio – padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis (angl. *liquidity coverage ratio*, LCR) – reikšmė daugiau kaip keturis kartus viršijo nustatytą minimalų 100 proc. reikalavimą ir sudarė 450 proc. (žr. 2 lentelę).

Nepaisant pasaulinės koronaviruso (COVID-19) pandemijos sukeltų socialinių ir ekonominių suvaržymų, CKU grupių paskolų portfelių kokybės rodiklių tendencija tebebuvo teigiama. Neveiksnių paskolų dalis sumažėjo 1,7 proc. p. – iki 10 proc. (ne finansų bendrovių neveiksnių paskolų dalis portfelyje siekė 16,8 %, o namų ūkių – 8,1 %). Paskolų ir specialiųjų atidėjinių santykis sumažėjo nuo 2,15 iki 1,86 proc., o neveiksnių paskolų padengimo specialiaisiais atidėjimais rodiklis sumažėjo 2,1 proc. p. – iki 13,8 proc. Per 2020 m. CKU patyrė 1,6 mln. Eur paskolų vertės sumažėjimo išlaidų.

CKU administruojamuose stabilizacijos fonduose kaupiamos lėšos, iš kurių prireikus būtų atkuriamas grupių narių mokumas. 2020 m. pabaigoje LCKU ir JCKU stabilizacijos fondai sudarė atitinkamai 3,9 mln. ir 0,68 mln. Eur. Nagrinėjamu laikotarpiu LCKU ir jos narės į stabilizacijos fondą sumokėjo 1,2 mln. Eur privalomųjų įmokų, o išmokos narėms kredito unijoms siekė 0,3 mln. Eur. Be to, į LCKU stabilizacijos fondą buvo gražinta anksčiau išduota 0,5 mln. Eur subordinuotoji paskola, tad LCKU stabilizacijos fondas per metus absoliučiaja apimtimi padidėjo 1,4 mln. Eur. Per 2020 m. JCKU stabilizacijos fondo lėšos nebuvo panaudotos narių kredito unijų mokumo užtikrinimo priemonėms finansuoti, o jo apimtis pasikeitė 0,3 mln. Eur, JCKU ir jos narės į stabilizacijos fondą įmokėjus privalomasias įmokas. Pažymėtina, kad iki 2028 m. abiejų CKU stabilizacijos fonduose turi būti sukaupta ir laikoma ne mažiau kaip po 1 proc. LCKU, JCKU ir jų narių kredito unijų turto sumos. Analizuojamo laikotarpio pabaigos duomenimis, LCKU stabilizacijos fondą sudarė 0,51 proc., o JCKU – 0,24 proc. atitinkamos CKU ir jos narių turto sumos.

Likvidumo palaikymo rezerve, kurį CKU sudaro savanoriškai, per metus LCKU sukauptos lėšos padidėjo 0,6 mln. Eur – iki 4,4 mln. Eur, o JCKU – nepakito ir sudarė 1,3 mln. Eur.

3 pav. CKU padengimo likvidžiuoju turtu rodikliai (2018 m. balandžio 1 d.–2021 m. sausio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2 lentelė. CKU padengimo likvidžiuoju turtu rodikliai (procentais)

Rodikliai	2020 m. III ketv.	2020 m. IV ketv.	Normatyvas
	reikšmė		
LCKU	–	–	–*
JCKU	114,0	141,6	100
Bendras	–	–	–
LCKU grupė	342,4	481,7	100
JCKU grupė	371,1	402,2	100
Bendras	352,9	450,0	–

* Lietuvos banko sprendimu LCKU individualiai netaikomi Reglamento Nr. 575/2013 VI dalies reikalavimai.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Persitvarkančios į bankus kredito unijos. 2021 m. sausio 1 d. veikė 4 kredito unijos, vykdančios persitvarkymo į specializuotą banką procesą. Šios kredito unijos persitvarkymo procesą turi užbaigti iki 2023 m. sausio 1 d. 2020 m. viena kredito unija kreipėsi į Lietuvos banką dėl banko licencijos gavimo, šiais metais turėtų būti priimtas sprendimas dėl pateikto prašymo.

2020 m. persitvarkančios kredito unijos ir toliau vykdė pertvarkymo planuose nustatytus pereinamojo laikotarpio finansinius tikslus, tačiau jų turtas augo lėčiau nei 2019 m. Ekonomikos susitraukimas, kurį nulėmė

COVID-19 protrūkis ir paskelbti karantinai, didesnės įtakos kredito unijų, persitvarkančių į specializuotus bankus, veiklos rezultatams neturėjo. Persitvarkančių kredito unijų turtas išaugo 16,6 proc. (2019 m. turtas augo 32 %) ir 2021 m. sausio 1 d. sudarė 177 mln. Eur (18 % veikiančių kredito unijų turto). 2020 m. šios grupės kredito unijų priimti indėliai bei suteiktos paskolos augo lėčiau nei praėjusiais metais. Persitvarkančių kredito unijų priimti indėliai 2020 m. išaugo 22,8 mln. Eur, arba 16,1 proc. (2019 m. – 31,8 %), o suteiktos paskolos – 20,9 mln. Eur, arba 18 proc. (2019 m. – 40,6 %). 2021 m. sausio 1 d. persitvarkančių kredito unijų suteiktos paskolos sudarė 20,6 proc. veikiančių kredito unijų suteiktų paskolų, o priimti indėliai – 19,4 proc. veikiančių kredito unijų priimtų indėlių. 2021 m. sausio 1 d. duomenimis, persitvarkančios kredito unijos savo nariams ir asocijuotiesiems nariams buvo suteikusios 137,2 mln. Eur paskolų, iš jų 88,2 mln. Eur fiziniams asmenims ir 49 mln. Eur juridiniams asmenims. Per 2020 m. persitvarkančios kredito unijos uždirbo 1,3 mln. Eur neaudituito pelno, arba penktadalį veikiančių kredito unijų pelno. 2019 m. šios grupės kredito unijos uždirbo 1,4 mln. Eur audituito pelno.

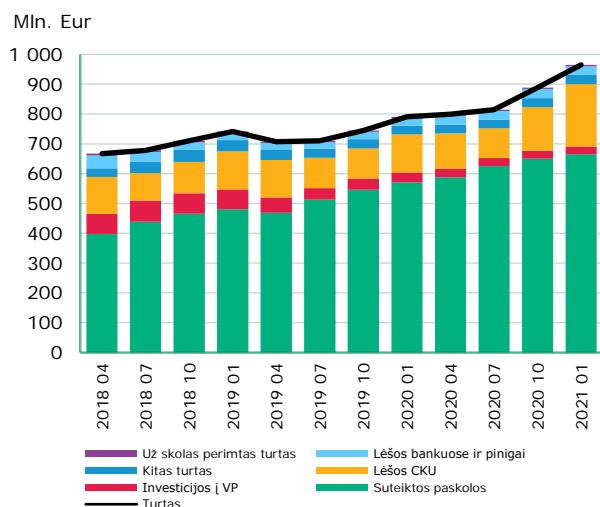
Ataskaitiniu laikotarpiu kredito unijos, persitvarkančios į specializuotus bankus, vykdė joms nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus. Pateiktų 2021 m. sausio 1 d. ataskaitų duomenimis, bendras kredito unijų, persitvarkančių į specializuotus bankus, kapitalo pakankamumo rodiklis sudarė 12,89 proc. (2020 m. minimalus reikalaujamas kapitalo pakankamumo rodiklis – 10,2 %), likvidumo rodiklis – 541,24 proc. (minimalus reikalaujamas likvidumo rodiklis – 100 %).

Kredito unijos. 2021 m. sausio 1 d. finansines ir priežiūrai skirtas ataskaitas Lietuvos bankui pateikė 60 kredito unijų, vienijusių 163,3 tūkst. narių. Be pagrindinės buveinės, kredito unijos paslaugas teikė dar 67 struktūriniuose padaliniuose.

2020 m. kredito unijų turtas padidėjo 21,9 proc. ir, pateiktų neaudituito 2021 m. sausio 1 d. ataskaitų duomenimis, sudarė 965 mln. Eur, arba 2,6 proc. bankų sistemos turto (prieš metus – tiek pat). Turto augimas buvo didžiausias per pastaruosius metus. Sektoriaus turto apimties pokytį nulėmė neterminuotųjų ir terminuotųjų indėlių augimas. Prieš metus kredito unijų turto augimas sudarė beveik 15 proc. (pašalinus kredito unijos „Mano unija“ poveikį).

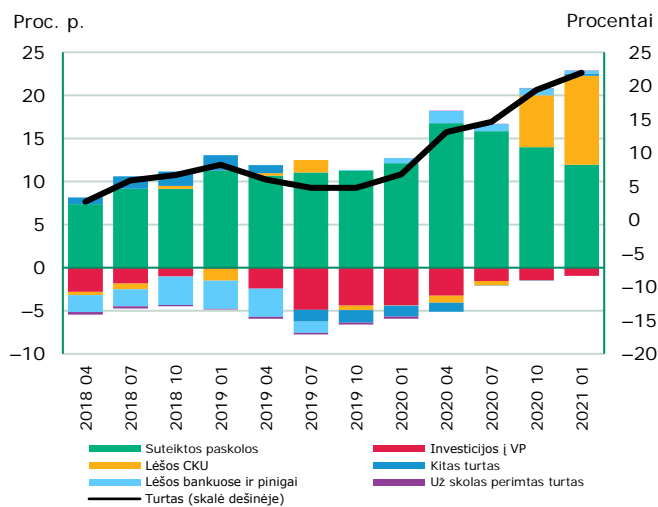
Kaip matyti iš 4 ir 5 pav., daugiausia augo kredito unijų lėšos centrinėse kredito unijose ir suteiktos paskolos, o investicijos į VP ir toliau mažėjo. Esminių pokyčių kredito unijų turto struktūroje 2020 m. nefiksuota, suteiktos paskolos ir toliau sudarė reikšmingiausią turto dalį, o sumenkusios investicijos į VP sudarė tik 2,7 proc. kredito unijų turto. Didėjo lėšų, laikomų CKU, apimtis ir jų dalis turte, o suteiktų paskolų dalis šiek tiek sumažėjo.

4 pav. Kredito unijų turto struktūra
(2018 m. balandžio 1 d.–2021 m. sausio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

5 pav. Kredito unijų turto metinio kitimo veiksniai
(2018 m. balandžio 1 d.–2021 m. sausio 1 d.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. pabaigoje kredito unijos savo nariams ir asocijuotiesiems nariams buvo suteikusias 665 mln. Eur paskolų, iš jų 530 mln. Eur buvo paskolos fiziniams asmenims ir 135 mln. Eur – juridiniams asmenims. 2020 m. kredito unijų suteiktos paskolos grynąją vertę padidėjo 94,5 mln. Eur, arba 16,6 proc., o jų dalis kredito unijų turto struktūroje sumažėjo 3 proc. p. – iki 69 proc. Paskolų portfelio augimą lėmė suaktyvėjęs fizinių asmenų kreditavimas – jiems suteiktos paskolos padidėjo 73,5 mln. Eur (juridiniams asmenims – 21 mln. Eur). Paskolų pokyčiui nemažą įtaką turėjo išankstinis paskolų gražinimas.

Kredito unijų paskolų portfelio struktūra beveik nepakito, fiziniams asmenims suteiktos paskolos sudarė 80 proc. paskolų portfelio. Pateiktų ataskaitų duomenimis, daugiausia augo būsto paskolos (62,6 mln. Eur), o šių paskolų dalis sudarė daugiau kaip 40 proc. viso paskolų portfelio.

Nepaisant pasaulinės koronaviruso (Covid-19) pandemijos sukeltų socialinių ir ekonominių suvaržymų, kredito unijų portfeliai išlaikė teigiamą paskolų portfelių kokybės rodiklių raidos tendenciją. Mažėjo vėluojančių paskolų apimtis – daugiau kaip 60 d. vėluojančių paskolų dalis sumažėjo nuo 4,2 iki 2,7 proc., gerėjo paskolų pasiskirstymas pagal rizikos grupes – III–V rizikos grupių paskolų dalis per metus sumažėjo 3 proc. p. – iki 17 proc. Atitinkamai mažėjo kredito unijoms skaičiuojama neveiksnių paskolų¹ dalis – iki 8,8 proc. paskolų portfelio (prieš metus šis rodiklis buvo 12,4 %) bei specialiųjų atidėjinių ir paskolų santykis – iki 1,1 proc. (prieš metus šis rodiklis sudarė 1,6 %). Teigiamos įtakos paskolų portfelių kokybei turėjo pritaikytos kredito unijų paskolų moratoriumų ir laikinos valstybės pagalbos šalies ūkiui priemonės. Vis dėlto neapibrėžtumo sąlygomis vienas aktualiausių klausimų tebėra tinkamas COVID-19 įtakos paskolų kokybei įvertinimas.

Indėliams augus sparčiau už suteiktas paskolas, kredito unijos laisvas lėšas laikė CKU, dėl to didėjo lėšų CKU dalis turte, o investicijų į VP apimtis ir dalis turte, kaip ir praėjusiais metais, mažėjo. Kredito unijų lėšos CKU per aptariamą laikotarpį išaugo 81,8 mln. Eur – iki 209,6 mln. Eur, o jų dalis turte per metus padidėjo 5,5 proc. p. – iki 21,7 proc. Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, kredito unijų investicijos į VP ir toliau mažėjo. Nagrinėjamu laikotarpiu investicijos į VP sumažėjo 7,4 mln. Eur – iki 26,2 mln. Eur, o jų dalis turte sumenko 1,5 proc. p. – iki 2,7 proc. Didžiąją VP portfelio dalį (89,6 %) sudarė Lietuvos Respublikos Vyriausybės VP. Visos kredito unijos su nemaža atsarga vykdė Lietuvos banko valdybos nutarimu patvirtintų Kredito unijų investavimo į ne nuosavybės vertybinius popierius taisyklių reikalavimą dėl VP portfelio dalies balansiniame turte dydžio – analizuojamu laikotarpiu VP sudarė ne daugiau kaip 30 proc. jų balansinio turto.

2020 m. paskolų ir indėlių santykis sumažėjo ir metų pabaigoje sudarė 79 proc. (prieš metus – 82 %). Aptariamam laikotarpiu indėliai išaugo 149,1 mln. Eur (21,5 %), jais buvo finansuojama 87 proc. kredito unijų turto. 2021 m. sausio 1 d. indėliai sudarė 843,8 mln. Eur, iš jų terminuotieji – 571,7 mln. Eur ir neterminuotieji – 272,1 mln. Eur. Kaip ir kiekvienais metais, kai kurių kredito unijų indėlių pokyčiui įtakos turėjo sezoniskumas, tačiau esminės įtakos bendram indėlių augimui jis neturėjo. 2020 m. didėjo tiek terminuotieji (11 %), tiek ir neterminuotieji (51,4 %) indėliai. 2020 m. antrąjį pusmetį kredito unijų nariams pradėjus gauti lėšas už parduotą žemės ūkio produkciją, sparčiai didėjo neterminuotieji indėliai, 2021 m. sausio 1 d. jie sudarė beveik trečdalį visų indėlių. Kredito unijų priimti terminuotieji indėliai padidėjo 56,7 mln. Eur ir 2021 m. sausio 1 d. sudarė 68 proc. visų indėlių (prieš metus – 74 % visų indėlių). Kaip paprastai, didžiausią indėlių portfelio dalį (94 %) sudarė fizinių asmenų indėliai, nes gyventojai ir toliau renkasi indėlius kaip lėšų taupymo ir investavimo priemonę. Pateiktų ataskaitų duomenimis, nuo metų pradžios palūkanų normas už 12 mėn. trukmės terminuotuosius indėlius eurais padidino 17 kredito unijų, o sumažino – 13 kredito unijų, vidutinė palūkanų norma už šiuos indėlius siekė apie 1,1 proc. (prieš metus – 1 %). Dėl sparčios plėtros kai kuriose kredito unijose didėjo apyvartinių lėšų bei kapitalo poreikis, todėl šios kredito unijos skolinosi iš CKU. Per 2020 m. kredito unijų įsiskolinimas CKU išaugo 8,9 mln. Eur ir 2021 m. sausio 1 d. sudarė 39,6 mln. Eur. Šiuos įsiskolinimus sudarė paskolos apyvartinėms lėšoms ir subordinuotosios paskolos.

¹ Neveiksnių paskolos – tai ilgiau negu 60 d. uždelstos mokėti nenuvertėjusios paskolos ir nuvertėjusios paskolos.

Kredito unijų pateiktais duomenimis, 2020 m. pajinis kapitalas padidėjo 7,1 mln. Eur, arba 14,4 proc., ir 2021 m. sausio 1 d. sudarė 56,5 mln. Eur. Pajinio kapitalo augimas sietinas su didėjančiu kapitalo poreikiu, augant kredito unijų skolinimo apimčiai, ir kai kurių kredito unijų, persitvarkančių į specializuotus bankus, pajinio kapitalo didėjimu. Pajinio kapitalo augimas, atsižvelgiant į ekonominę situaciją dėl COVID-19 pandemijos, vertinamas kaip svarbi priemonė, didinanti kredito unijų kapitalizacijos lygį. Pateiktų ataskaitų duomenimis, kredito unijų tvarūs pajai, kuriais gali būti dengiami kredito unijos patirti nuostoliai, padidėjo iki 54,7 mln. Eur, o jų dalis analizuojamo laikotarpio pabaigoje sudarė 97 proc. pajinio kapitalo. Kitą pajinio kapitalo dalį sudarantys netvarūs papildomi pajai, nuo 2018 m. sausio 1 d. neįtraukiami į kredito unijos perskaičiuotą kapitalą, naudojamą apskaičiuojant su kapitalu susijusius veiklos riziką ribojančius normatyvus, gali būti gražinti nariams, pateikusiems prašymus dėl jų gražinimo, be Lietuvos banko leidimo. 2021 m. sausio 1 d. kredito unijos dar turėjo 1,8 mln. Eur netvaraus papildomo pajinio kapitalo.

2020 m. kredito unijų sektoriaus veiklos rezultatas – 6,6 mln. Eur neaudituito pelno. Pelningai dirbusios 53 unijos uždirbo 7,1 mln. Eur pelno, o 7 kredito unijos patyrė 0,5 mln. Eur nuostolį. 2019 m. kredito unijos uždirbo 3,6 mln. Eur pelno (audituitoais duomenimis).

Aktyvi skolinimo veikla lėmė kredito unijų pagrindinių pajamų ir išlaidų straipsnių gerėjimą. Palyginus 2020 m. kredito unijų pajamų ir išlaidų pokytį su 2019 m. audituitoais duomenimis, matyti, kad 2020 m. kredito unijos uždirbo 24 proc. daugiau grynujų palūkanų pajamų ir 25 proc. daugiau grynujų paslaugų bei komisinių pajamų. Be to, 2019 m. veiklos rezultatui reikšmingos įtakos turėjo kredito unijų paskolų vertės atkūrimas, sudaręs 0,4 mln. Eur, o 2020 m. jis sumažėjo iki 18 tūkst. Eur.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų, suaktyvėjęs kreditavimas palankiai veikė sektoriaus veiklos rezultatą. Per 2020 m. kredito unijos gavo 22,3 proc. didesnes negu 2019 m. palūkanų pajamas, daugiausia už paskolas kredito unijos nariams ir asocijuotiesiems nariams. Palūkanų pajamos, kaip ir praėjusiais metais, sudarė didžiausią kredito unijų pajamų dalį (81 %). Didžiausia nagrinėjamo laikotarpio išlaidų dalis (61,8 %) teko operacinėms išlaidoms, kurios, palyginti su 2019 m., išaugo 9 proc., ir kurioms padengti prireikė 51,4 proc. visų pajamų (prieš metus – 57,5 %). Pažymėtina, kad kai kurioms nuostolingai dirbusioms kredito unijoms veiklos optimizavimo klausimas tebėra aktualus, nes jų veikla ir ankstesniais metais nebuvo pelninga. 2021 m. sausio 1 d. duomenimis, 25 kredito unijos yra sukaupusios 6,6 mln. Eur praėjusių metų nepaskirstytųjų nuostolių.

Svarbu pažymėti, kad padėties neapibrėžtumas, susijęs su COVID-19 viruso pandemija, ir jos neigiamas poveikis ekonomikai ateityje gali daryti neigiamą įtaką kredito unijų veiklos rezultatams, todėl 2020 m. uždirbto pelno skyrimas kapitalo bazei stiprinti turėtų būti prioritetas klausimas.

2021 m. sausio 1 d. neaudituitoų ataskaitų duomenimis, visos kredito unijos vykdė veiklos riziką ribojančius normatyvus. Lietuvos banko interneto svetainėje viešai skelbiama informacija apie kiekvienos kredito unijos metų ir kiekvieno ketvirčio pagrindinius veiklos rodiklius bei veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymą.

Priedas. Pagrindiniai kredito unijų rinkos veiklos rodikliai

1 lentelė. CKU ir CKU grupių pagrindiniai balanso ataskaitos straipsniai (2020 m. gruodžio 31 d. duomenys)

Eil. nr.	Rodiklis	CKU			CKU grupės		
		suma, mln. Eur	pokytis, %		suma, mln. Eur	pokytis, %	
		2021 01 01	2020 m. IV ketv.	per metus	2021 01 01	2020 m. IV ketv.	per metus
1.	Turtas (aktyvai)	268,4	30,0	58,5	791,5	10,3	24,4
1.1.	SVP	93,0	43,1	42,7	108,2	34,8	24,0
1.2.	Nuosavybės VP	3,2	3,5	15,6	3,2	3,5	15,6
1.3.	Grynieji pinigai	0,0	0,0	0,0	3,1	-20,1	-5,1
1.4.	Lėšos centriniuose bankuose	75,2	70,0	132,8	75,2	70,0	130,0
1.5.	Lėšos kredito įstaigose	44,0	-10,0	35,1	11,1	2,9	47,6
1.6.	Klientams suteiktos paskolos	49,8	18,3	47,8	573,9	2,8	18,0
1.6.1.	Ne finansų įmonėms	40,4	24,7	60,3	125,5	11,9	26,9
1.6.2.	Namų ūkiams	9,4	-3,0	10,8	448,4	0,6	15,7
1.6.2.1	iš jų paskolos būstui įsigyti	3,1	7,3	21,8	219,1	6,4	34,0
1.7.	Kitos turto pozicijos	3,3	0,4	13,5	16,9	-0,3	3,0
2.	Įsipareigojimai ir nuosavybė	268,4	30,0	58,5	791,5	10,3	24,4
2.1.	Centrinių bankų indėliai	6,0	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0
2.2.	Įsipareigojimai kredito įstaigoms	188,9	40,4	62,0	0,3	-15,0	-94,5
2.3.	Indėliai	30,9	33,1	82,3	694,9	11,8	24,5
2.3.1.	Kitos finansų įmonės	30,9	33,1	83,4	18,0	-4,5	58,2
2.3.2.	Ne finansų įmonės	0,0	25,0	-65,2	39,3	32,3	174,4
2.3.3.	Namų ūkiai	0,0	25,0	-54,5	637,6	11,3	19,7
2.4.	Kitos įsipareigojimų pozicijos	21,7	-5,5	33,3	25,6	-8,4	39,7
2.5.	Visa nuosavybė	20,8	5,9	7,0	64,6	5,0	19,4
2.5.1	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	0,8	-	-	4,4	-	-

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2 lentelė. Kredito unijų sektoriaus veiklos rodiklių kaita

Eil. nr.	Rodiklis	Suma, mln. Eur			Pokytis, %	
		2020 01 01	2020 10 01	2021 01 01	2020 m. IV ketv.	per metus
1.	Turtas	791,3	888,8	965,0	8,6	21,9
2.	Pinigai	3,5	4,2	3,3	-19,5	-3,8
3.	Lėšos bankuose	22,7	26,1	25,8	-1,5	13,3
4.	Lėšos CKU	127,8	146,0	209,6	43,6	64,0
5.	Vyriausybės VP	33,6	26,4	26,2	-0,7	-22,0
6.	Suteiktos paskolos	570,5	650,3	665,0	2,3	16,6
7.	Specialieji atidėjiniai paskoloms	9,4	8,1	7,3	-10,5	-22,7
8.	Specialiųjų atidėjinių paskoloms ir paskolų santykis, %	1,6	1,2	1,1	-	-
9.	Įsiskolinimai CKU	30,7	46,0	39,6	-14,3	28,9
10.	Indėliai	694,7	763,4	843,8	10,5	21,5
10.1.	Kredito unijų narių ir asocijuotųjų narių	692,2	760,1	840,2	10,5	21,4
11.	Pajinis kapitalas	49,4	54,6	56,5	3,6	14,4
12.	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	3,6	5,1	6,6	-	-

Šaltinis: Lietuvos bankas.